

RAPPORT FÖR GEODATARÅDETS ARBETE UNDER 2021**Ny nationell geodatastrategi för 2021–2025**

Vår vision är att öppna och användbara offentliga geodata är fritt tillgängliga för hela samhället och utgör grunden för ett robust och hållbart Sverige

Arbetet vid Geodatarådet leds av Lantmäteriet i samverkan med:

Boverket, Försvarmakten, Havs- och vattenmyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Rymdstyrelsen, Skogsstyrelsen, Statistiska centralbyrån, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Sveriges geologiska undersökning, Sjöfartsverket, Statens geotekniska institut och Trafikverket.

Utöver dessa myndigheter så finns fyra ledamöter som är personligt utsedda av regeringen. Dessa ledamöter representerar länsstyrelserna, kommunerna och en ledamot företräder Högskolor och Universitet i Geodatarådet.

Innehållsförteckning

Innehåll

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
SAMMANFATTNING	3
1. INLEDNING OCH BAKGRUND	3
1.1 GEODATARÅDET UNDER 2021	3
2 GEODATARÅDETS OPERATIVA STYRGRUPP UNDER 2021	5
3 GEODATARÅDETS HANDLINGSPLANSARBETE UNDER 2021	6
3.1 ALLMÄNT	6
3.2.1 Kartor för krisberedskap och blåljusverksamhet.....	6
3.2.2 Fördjupning kring flygburen insamling och tillhandahållande.....	7
3.2.3 Geodata för klimatanpassning.....	8
3.2.4 Geodatastöd i agenda 2030 arbetet.....	8
3.2.5 Kompetensförsörjning inom geodataområdet, bilda ett marknadsråd	10
3.2.6 En kust- och strandzonskartering	10
3.2.7 Smart landsbygd	11
3.2.8 Sveriges arbete med INSPIRE	12
3.2.9 Kompetensförsörjning inom geodataområdet, regeringsuppdrag	13
3.2.10 årsrapport för aktiviteten förberedelser etablering av grunddatadomän fastighets- och geografisk information	14
3.2.11 Rättsutveckling vid digitalisering av geodataområdet	15
4 GEODATASEMINARIUM 2021	16

Sammanfattning

Geodatarådet

Geodatarådet har under året bestått av Geodatarådets ordförande, vilken utgörs av Lantmäteriets Generaldirektör Susanne Ås Sivborg, samt tretton myndighetschefer eller den person som den sätter i dennes ställe och fyra personligt utsedda medlemmar där två personer representerar Sveriges kommuner, där en representerar Sveriges Länsstyrelser och en medlem som representerar Sveriges högskolor och universitet.

Operativ styrgrupp

Geodatarådet har en utsedd operativ styrgrupp där Lantmäteriet ansvarar för arbetet, representanter i gruppen under året är från SGU, Sjöfartsverket, Skogsstyrelsen och SCB. Den operativa styrgruppen bidrar till att förbereda Geodatarådets möten samt arbetet med Geodatarådets handlingsplan som stödjer implementeringen av den Nationella Geodatastrategin.

Det operativa arbetet utgår i och tar avstamp från den nationella geodatastrategin. Handlingsplansarbetet är ett samlingsnamn för de aktiviteter/projekt som årligen genomförs. Under 2021 har handlingsplanen innehållit 12 olika aktiviteter där alla Geodatarådets medlemmar deltagit.

För att klara en bred samverkan i utpekade uppdrag är det nödvändigt med en medföljande finansiering, det ger möjlighet till full och nödvändig samverkan med rådets medlemmar men även för tex kommuner.

Geodataseminarium och webbsändningar

Ett välbesökt geodataseminarium utfördes i februari månad digitalt. Temat var hur geodata bidrar till ett hållbart samhälle.

Lantmäteriet har kommunicerat Geodatarådets arbete genom dels fyra webbsändningar, dels via publicering av material på Lantmäteriets hemsida och ett nystartat nyhetsbrev som utkommer varannan månad. Lantmäteriet har också deltagit i olika seminarier för att uppmärksamma Geodatarådets arbete. Deltagare vid de olika evenen har varit statliga myndigheter, kommuner, företag och branschorganisationer.

Geodatarådets arbete utgår från geodatastrategin, de fem samhällsutmaningarna och de fyra målen, allt i syfte att generera nyttor. De direkta nyttorna beskrivs under varje kapitel i strategin och allt utgår även från det centrala begreppet i FN och Agendas 2030, "leave no one behind".

Ser vi sammantaget på samhällsnyttorna i Geodatarådets arbete kan det relateras till målen för Agenda 2030, mål 16 dvs fredliga och inkluderande samhälle och då speciellt i delmål 16.7, säkerställ ett lyhört, inkluderande och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

I. Inledning

I.1 Vad har Geodatarådet genomfört under 2021

Geodatarådets arbete utgår från den nationella geodatastrategin, en övergripande och fyra enskilda samhällsutmaningar och fyra mål, allt i syfte att generera samhällsnyttor genom en bred och aktiv samverkan. Arbetet bedrivs genom

gemensamma möten, arbete i en operativ styrgrupp och utifrån den fastställda handlingsplanen som består av ett antal projekt och aktiviteter som utgår från den nationella Geodatastrategin.

Gemensamma rådsmöten

Under året har fyra möten hållits. Mötena har till största delen genomförts digitalt. Undantaget var årets sista möte i december som genomfördes som ett hybridmöte både digitalt och på plats.

Juridiska hinder för digitalisering

Frågor som har behandlats vid rådsmötena är bland annat att skapa förståelse för vilka juridiska hinder det finns för att kunna digitalisera samhällsbyggnadsprocessen, internationella frågor och då företrädesvis vad som sker genom FN-organet UN-GGIM (United Nations Initiative on Global Geospatial Information Management).

Öppna data

Andra områden som diskuterats är förutsättningar för öppna data i Sverige, utvecklingen i genomförande av regeringsuppdragen kring smart samhällsbyggnad och ställningstagande kring aktiviteter inom Geodatarådets handlingsplan för 2021 samt framtagande av handlingsplan 2022.

Regeringens nya datastrategi

Dialog om den nya datastrategin med Regeringskansliet har också varit på agendan under året. I Sveriges datastrategi betonas att data är en underutnyttjad resurs för Sverige och att användandet behöver öka. Geodatarådets arbete med förberedande för en nationell grunddatadomän för geografisk information och fastighetsinformation syftar precis till detta genom att göra data användbara och med det mer tillgängliga.

Nationellt ramverk för geodata

Inom ramen av Myndigheten för digital förvaltnings (DIGG:s) regeringsuppdrag, nationellt ramverk för grunddata, är Geodatarådet föreslaget att tillika även vara grunddatadomänråd. Förslaget är att Lantmäteriet ska vara ansvarig för en nationell grunddatadomän för geografisk information och fastighetsinformation. Under året har rådet vidtagit gemensamma förberedelser i handlingsplansarbetet för att detta ska kunna genomföras. Inga beslut är fattade om Lantmäteriets mandat eller finansiering.

Digitala webbsändningar och nyhetsbrev

Efter varje möte med Geodatarådet har webbsändningar genomförts där utgångspunkten varit förra mötet och de aktiviteter som rådet genomför inom sitt handlingsplansarbete. Dessa spelas in och läggs ut på Geodatarådets webbsida Geodatarådet | Lantmäteriet (lantmateriet.se). Ett nyhetsbrev finns numera att abonnera på kring vad som händer och sker genom Geodatarådets arbete, de kommer ut varannan månad och med start januari 2021.

Vilka samhällsnyttor och vilka mål i agenda 2030 har aktiviteten bidragit till?

Samhällsnyttor

- En övergripande samhällsnytta är att Geodatarådet är en aktiv organisation som är med och driver utvecklingen och möjliggör innovation inom

geodataområdet genom en bred samverkan. Myndigheter får genom Geodatarådet en gemensam arena för att ta del av utveckling, förändring, nya behov med mera inom geodataområdet. Det ger en gemensam bild av vad som är viktigt nu och inför framtiden. För Regeringskansliet är det positivt att myndigheterna genom samverkan får en gemensam bild vilket möjliggör att de arbetar mot samma mål och möjliggör gemensamma, digitaliserade processer inom viktiga samhällsutmaningar.

Agenda 2030

- Mål 16 dvs fredliga och inkluderande samhälle och då speciellt i delmål 16.7; säkerställa ett lyhört, inkluderande och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

2 Geodatarådets operativa styrgrupp under 2021

De som leder och stödjer arbetet i Geodatarådets handlingsplansarbete är Geodatarådets operativa styrgrupp. Den operativa styrgruppen har under året hållit 11 möten. Gruppen har arbetat med att förbereda Geodatarådets möten och bidragit till handlingsplansarbetet för 2021. Uppföljning och rapportering görs genom fyra årliga avrapporteringstillfällen från ansvarig aktivitetsledare till den operativa styrgruppen. Alla aktiviteter har under året haft minst en dialog vid något av mötestillfälle med den operativa styrgruppen.

Styrgruppen har hållit i fem uppföljningsmöten där syftet varit att få förståelse för vad som är aktuellt inom respektive aktivitet samt vad man planerar att göra framåt. Anteckningar har gjorts vid mötena och lagts ut på webbsidan för Geodatarådet i syfte att ge förståelse för vad som görs vid de olika aktiviteterna.

Samverkan med andra nätverk och forum

Styrgruppen har även varit med i myndighetsnätverket Copernicus, deltagit i miljöinformationsrådets koordineringsforum och varit i kontakt med myndighetsnätverket för klimatanpassning samt de ansvariga för digital förvaltningsdataportal. Representanter från den operativa styrgruppen har dessutom deltagit i olika seminarier och workshops i syfte att sprida information och att skapa delaktighet i rådets arbete.

Vilka samhällsnyttor och vilka mål i agenda 2030 har operativa styrgruppens arbete bidragit till?

Samhällsnyttor

- Med den operativa styrgruppen tar Geodatarådet en aktiv roll i det handlingsarbete som genomförs årligen. Alla ansvariga för aktiviteter i handlingsplanen får en aktiv part att samverka med för framdrift av arbetet. Aktiviteterna får påverkan på agendor vid Geodatarådets ordinarie möten och vid det årliga geodataseminarier.

Agenda 2030

- Mål 16 dvs fredliga och inkluderande samhälle och då speciellt i delmål 16.7; säkerställ ett lyhört, inkluderande och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

3 Geodatarådets handlingsplansarbete under 2021

3.1 Hur tas handlingsplanen fram?

För att få fram en ny handlingsplan för Geodatarådet används årligen en och samma process. Arbetet påbörjas i april månad inför årets andra rådsmöte och avslutas och beslutas under Geodatarådets sista möte, se bild nedan.

Geodatarådets handlingsplan under 2021 har innehållit 12 olika aktiviteter. Alla aktiviteter utgår från de mål som finns beskrivna i de olika samhällsutmaningarna som finns i den nationella geodatastrategin för 2021–2025. Aktiviteterna är mer noggrant beskrivna i enskilda projektplaner som är upplagda på hemsidan för Geodatarådet.

3.2 Aktiviteter i Geodatarådets handlingsplan för 2021

3.2.1 KARTOR FÖR KRISBEREDSKAP OCH BLÅLJUSVERKSAMHET

Aktiviteten har genomförts inom ramen av samhällsutmaningen *Ett säkert och robust samhälle*.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB har, i samarbete med Lantmäteriet och Trafikverket, tagit fram rekommendationer gällande kartstöd före, under och efter en händelse. Rekommendationerna skapar förutsättningar för effektivare insatser för krisberedskap och blåljus nationellt. MSB har publicerat en [webbsida](#) som presenterar relevant information.

Vilka samhällsnyttor och vilka mål i agenda 2030 har aktiviteten bidragit till?

Samhällsnyttor

- Aktiviteten har skapat ökade insikter kring användningen av nationella, enhetliga, aktuella och kvalitetssäkrade geodata för krisberedskap och blåljus. Målgrupper har varit räddningspersonal, ambulanspersonal, ledning och tjänstemän på myndigheter, kommuner och regioner. ökad samverkan mellan berörda myndigheter gällande geodataförsörjning för blåljus och krisberedskap.
- Skapat ett transparent system till förbättring av tjänsten.

Agenda 2030

- Mål 11, hållbara städer och samhällen och då särskilt delmål 11.B implementera strategier för inkludering, resurseffektivitet och katastrofriskreducering.
- Mål 16 fredliga och inkluderande samhällen och då särskilt delmål 16.10, säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna.

3.2.2 FÖRDJUPNING KRING FLYGBUREN INSAMLING OCH TILLHANDAHÅLLANDE

Aktiviteten har genomförts inom ramen av den övergripande samhällsutmaningen *Geodata för ett hållbart samhälle*.

De nyttor som vi gemensamt uppnått med årets arbete är att identifiera förutsättningar för en stegvis ökad samverkan genom riktade förslag till aktiviteter i syfte att stärka samverkan inom området flygburen insamling i Sverige.

Vilka samhällsnyttor och vilka mål i agenda 2030 har aktiviteten bidragit till?

Samhällsnyttor

- **En gemensam nationell tjänst**
En gemensam nationell tjänst har utvecklats, där planer och utfall för flygburen insamling redovisas löpande. Sparad tid är en initial vinst och löser problemet med att få kännedom som förhindrar till en viss del dubbelarbete, eftersom det går att se vad som har gjorts tidigare och vad som planeras. Även kvalitetsvinster kan förutses eftersom kännedom om vilka underlag som finns, kan leda till att bättre underlag används i tillämpningar.
- **”Användardagar” för flygburen insamling**
”Användardagar” för flygburen insamling ska organiseras. De skapar förutsättningar för en konstruktiv dialog med andra aktörer där gemensamma insamlingar kan identifieras och initieras.
Även förutsättningar för kunskapsöverföring och kännedom om tillämpningar där flygbilder används från andra aktörer skapas. Det är svårt att få tillgång till information om vad som kan göras med olika typer av data, och i olika typer av tillämpningar eftersom den tiden sällan finns på ”hemmaplan” (svårt att få tid att läsa in sig)
- **Samverkan kring ett nationellt program för flygbildsfotografering och laserskanning.**
Arbetet har identifierat intressenter för en fördjupad undersökning kring möjligheten att samverka kring ett nationellt program för flygbildsfotografering och laserskanning.

Agenda 2030

- Mål 6 – Rent vatten och sanitet för alla, särskilt delmål 6.6 Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem.
- Mål 9 – Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, särskilt delmål 9.1 Skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer.
- Mål 11 – Hållbara städer och samhällen.
- Mål 13 – Bekämpa klimatförändringarna, särskilt delmål 13.3 Öka kunskap och kapacitet att hantera klimatförändringar.
- Mål 14 – Hav och marina resurser, särskilt delmål 14.2 Skydda och återställ ekosystem och delmål 14.5 Bevara kust- och havsområden.
- Mål 15 – Ekosystem och biologisk mångfald, särskilt delmål 15.1 Bevara, restaurera och säkerställ hållbart nyttjande av ekosystem på land och i sötvatten, delmål 15.2 Främja hållbart skogsbruk, stoppa avskogningen och återställ utarmade skogar, delmål 15.4 Bevara bergsekosystem, delmål 15.5 Skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer samt delmål 15.8 Förhindra invasiva främmande arter i land- och vattenekosystem.

3.2.3 GEODATA FÖR KLIMATANPASSNING

Aktiviteten har genomförts inom ramen av samhällsutmaningen *Klimatanpassning*.

Det vi gemensamt har önskat uppnå med årets arbete för respektive projekt är:

- **Användarstöd – Metadata**
En förankring av det förslag som togs fram under förra årets projekt hos berörda myndigheter och ett beslut hos Lantmäteriet gällande en uppdatering av den nationella metadataprofilen i enlighet med förslaget.
- **Klimat-anpassningspaket**
Genomföra en pilot av tre framtagna klimatanpassningspaket, utvärdera resultatet och ta fram rekommendationer kring fortsatt arbete med fokus på arbetsprocess för att skapa, publicera och förvalta klimatanpassningspaket, ramar för förvaltning, roller, ansvar, tekniska lösningar samt rekommendationer för implementering. Kommunikation av projektets resultat gjordes under ett slutseminarium då alla intresserade var välkomna att delta.

Vilka samhällsnyttor och vilka mål i agenda 2030 har aktiviteten bidragit till?

Samhällsnyttor

- **Användarstöd – Metadata**
 - Ökad förståelse för processen gällande implementering
 - Tydliggörande av förslaget med fokus på nyttor och konsekvenser
 - Arbetat med förankring av behovet och ökat kunskapen inom området.
 - Ökat engagemanget för frågan
- **Klimatanpassningspaket**
 - Påbörjat arbetet med att möta klimatanpassningsaktörers behov av att lättare hitta och använda geodata och stödmaterial inom efterfrågade teman/händelsescenarier/användningsområden genom skapande av listor eller paketeringar.
 - Påbörjat arbetet med att möta klimatanpassningsaktörers behov gällande ökad sökbarhet av geodata för klimatanpassning.
 - Skapar en grund och goda förutsättningar för ett långsiktigt arbete med framtagande av klimatanpassningspaket samt förvaltning av desamma till nytta för klimatanpassningsaktörer.
 - Projektet har bidragit till kunskap och samsyn hos ingående myndigheter.

Agenda 2030

- Målområde 11 - Hållbara städer och samhällen
- Målområde 13 - Bekämpa klimatförändringarna.

3.2.4 GEODATASTÖD I AGENDA 2030 ARBETET

Aktiviteten har genomförts inom ramen av den övergripande samhällsutmaningen *Geodata för ett hållbart samhälle*.

Arbetet har bidragit till ett slags ”community building” kring frågor som rör användningen av geodata i Agenda 2030-arbetet hos de myndigheter som deltar i arbetsgruppen. Det har stärkt de deltagande myndigheterna genom en bättre samsyn i att geodata har en central roll för samhällsutvecklingen generellt och därmed också för att kunna nå de mål som är satta i Agenda 2030.

Kartläggningen av myndigheters arbete med geodataförsörjning kopplat till delmål i agendan visar på den potential som en gemensam strategisk utveckling av geodata har för de globala målen. Arbetet med uppföljning eller genomförande av agendans mål skiljer sig åt mellan myndigheter och det är inte alltid självklart så att medarbetare med expertis inom geodataområdet är direkt involverade i exempelvis dataframställning för uppföljning.

Omvänt gäller att de medarbetare som arbetar med exempelvis indikatorutveckling och dataförsörjning för uppföljning och genomförande av Agenda 2030 inte nödvändigtvis har kunskap om vilken betydelse geodata har eller kan ha. Arbetsgruppen har därför fungerat som en brygga mellan Agenda 2030-systemet och geodataexpertisen. En del av nyttan ligger helt enkelt i arbetsformen och det kunskapsutbyte som sker mellan deltagarna i arbetsgruppen.

Den genomgång av mål, delmål och indikatorer som har genomförts av deltagarna enskilt och i grupp har bidragit till en tydligare bild av vilka geodata som redan idag används i, och fungerar väl för uppföljningen av agenda 2030.

Genomgången har också givit en första grund för att artikulera de behov som föreligger vad gäller nya, förbättrade eller kvalitetshöjda datakällor både för uppföljning och för genomförande av åtgärder. Detta arbete har dock endast hunnit påbörjas för ett par av målen.

Vilka samhällsnyttor och vilka mål i agenda 2030 har aktiviteten bidragit till?

Samhällsnyttor

Ett antal generella slutsatser:

- Högupplösande marktäckedata i tidsserier spelar en viktig roll i flera av målen/delmålen. Data från Copernicus-programmets produkter (high-resolution layers) fyller en funktion men ersätter inte behoven av en nationell datakälla.
- För vissa mål är troligen användningen av Copernicus data underutnyttjade.
- Sverige har ett väl fungerande system för folkbokföring som är synkroniserat med ett standardiserat nationellt adressregister, vilket underlättar beräkningar av befolkningsmetrik på låg/detaljerad geografisk nivå. Sådana beräkningar utgör en viktig bas i många av agendans indikatorer.
- Arbetet med digitalisering av detaljplaner är ett steg i rätt riktning för att kunna göra bättre analyser av stadsrummets tillgänglighet. Idag saknas nationellt tillgängliga datakällor för detta.

Agenda 2030

- För arbetet med uppföljning och åtgärder inom mål 11; hållbara städer och samhällen, finns behov av bättre data som beskriver den urbana markanvändningen och dess förändring över tid. Här kan rymddata spela en avgörande roll men en gemensam infrastruktur behövs för att brett realisera analysmöjligheterna både för myndigheter och kommuner. Det behövs en nationell plattform för analysfärdig ("Analysis-Ready-Data") rymddata. Fortsatt utveckling och permanentning av det nationella rymddatalabbet skulle kunna vara en lösning på detta.
- Arbete med att samla in geodata från andra aktörer genom exempelvis utveckling av nationella datavärdskap är ett viktigt verktyg för att nå öppna,

tillgängliga och kostnadseffektiva underlag till arbetet med Agenda 2030 i samhället.

- En central utgångspunkt i Agenda 2030 är att ingen ska lämnas utanför "leave no one behind". Detta gäller även i fråga om data. Idag produceras generellt mer, tätare och bättre geodata i urbana områden och expansiva regioner medan glesa regioner och landsbygd tenderar att halka efter. En likvärdig dataförsörjning över landet vad gäller kritiska grunddata bör vara en målsättning.

3.2.5 KOMPETENSFÖRSÖRJNING INOM GEODATAOMRÅDET, BILDA ETT MARKNADSRÅD

Aktiviteten har genomförts inom ramen av den övergripande samhällsutmaningen *Geodata för ett hållbart samhälle*.

En aktivitet i handlingsplanen har varit att bilda en marknadsgrupp vilket vi genomfört under våren 2021. Marknadsgruppens medlemmar är från olika lärosäten och myndigheter och har haft uppdraget att tillsammans arbeta fram en gemensam handlingsplan med aktiviteter och kampanjer för att öka söktrycket till utbildningar med inriktning mot geodata samt att öka intresset för branschen. Geodatarådet tog beslut den 23:e september att byta namn för samverkan från marknadsgrupp till branschråd. **Vilka samhällsnyttor och vilka mål i agenda 2030 har aktiviteten bidragit till?**

Samhällsnyttor

- Genom denna aktivitet i Geodatarådets handlingsplan har vi fått en samverkan mellan myndigheter och lärosäten kring vad vi behöver göra för att synliggöra våra behov av fler studenter till våra utbildningar så att vi får fler möjliga medarbetare till geodatabranschen. Vid mötena har vi haft dialoger om vilka initiativ som pågår redan idag, vilka målgrupper bör prioriteras, vilka kommunikationskanaler ska vi använda, vilka ord och formuleringar är relevanta för målgruppen för att väcka intresse osv.
- Vi har en gemensam plan kring vilka åtgärder vi ska göra under 2021 liksom för 2022.

Agenda 2030

- Målområde 4, god utbildning för alla och säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja det livslånga lärandet för alla.

3.2.6 EN KUST- OCH STRANDZONSKARTERING

Aktiviteten har genomförts inom ramen av den övergripande samhällsutmaningen, *Geodata för ett hållbart samhälle*.

Aktivitetens medlemmar har medverkat i att ta fram materialet som ligger till grund för hemställan om en kustzonskartering. Sjöfartsverket har gett information till Geodatarådet kring framdriften av arbetet i aktiviteten vid ett par tillfälle under året.

Vilka samhällsnyttor och vilka mål i agenda 2030 har aktiviteten bidragit till?

Samhällsnyttor

- I bred samverkan har en hemställan tagits fram för att ge möjligheter till en finansiering för en kustzonskartering. Ett projektupplägg i tre separata delar har beretts och finns med som förslag till hemställan.

Agenda 2030

Denna aktivitet bidrar till Sveriges genomförande av agenda 2030 genom att

- Mål 6, rent vatten och sanitet för alla och då särskilt delmål 6.6, Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem
- Mål 7, hållbar energi för alla och då särskilt delmål 7.2, öka andelen förnybar energi i världen samt delmål 7a Tillgängliggör forskning och teknik samt investera i ren energi.
- Mål 9, hållbar industri, innovationer och infrastruktur och då särskilt delmål 9.1, skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer.
- Mål 11 och alla dess delmål utom till delmål 11C, bistå de minst utvecklade länderna med hållbar och motståndskraftig byggnation
- Mål 13, bekämpa klimatförändringarna
- Mål 14, hav och marina resurser
- Mål 15, ekosystem och biologisk mångfald

3.2.7 SMART LANDSBYGD

Aktiviteten har genomförts inom ramen av *Samhällsutmaningen smart landsbygd*.

Aktiviteten har haft två fokusområden för årets gemensamma arbete.

1. Vita områden i kartan. Där vi vill lyfta behovet av geodata för landsbygden. Viktigt eftersom vi uppskattar att 80–90% av det som krävs för digitaliseringen saknas.
2. Behovet av en sammanhållen infrastruktur som möjliggör digitalisering av landsbygden. Alltså allt det som behövs för att få nya innovativa tjänster ut i en app. Långt inne i skogen eller längst ute i kustbandet. Insamlingsmetoder, geodata, serverkapacitet och tjänster för bearbetning och tillhandahållande, utveckling och innovation, mobil kommunikation, regelverk, standarder, säkerhet, förvaltning, finansiering, med mera.

För att tydliggöra bristerna har Skogsstyrelsen avsatt resurser för att kartlägga de "vita områdena" under första halvåret 2022. Kartläggningen riktar sig främst mot myndigheter som ingår i Geodatarådet och inleds med två informationstillfällen.

Vi har gjort en informationsfilm om Geodata, smart landsbygd och de vita områdena i kartan. Denna kommer finnas på webbsidan om den nationella geodatastrategin, samhällsutmaningen smart landsbygd.

Under hösten engagerade vi oss i "*Hack for Sweden*" och hade lyckan att det vinnande laget Nivå 11 med appen "*Öppna kartan*" arbetade med utmaningen om förstärkt natur med AR".

Det sker goda framsteg inom området kopplat till medverkande i projektgruppen. Fortsatta satsningar har aviserats på såväl Rymddatalabbet som Skogsdatalabbet. I november lade regeringen en skogspolitisk proposition i linje med "Smart landsbygd" som bland annat innehåller en satsning på heltäckande geodatabaserat kunskapsunderlag för naturvärden.

Vilka samhällsnyttor och vilka mål i agenda 2030 har aktiviteten bidragit till?

Samhällsnyttor och Agenda 2030

- Mål 8, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt och då särskilt delmål 8.1 hållbar ekonomisk tillväxt, delmål 8.2, främja ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk innovation och uppgradering, delmål 8.3 främja politik för nya arbetstillfällen och ökad företagsamhet, delmål 8.9 främja gynnsam och hållbar turism.
- Mål 9, hållbar industri, innovationer och infrastruktur och då särskilt delmål 9.1, skapa hållbara motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer, delmål 9.4, Uppgradera all industri och infrastruktur för ökad hållbarhet, delmål 9.5 öka forskningsinsatser och teknisk kapacitet inom industrisektorn.
- Mål 11, hållbara städer och samhällen och då särskilt delmål 11.3, inkluderande och hållbar urbanisering.
- Mål 15, ekosystem och biologisk mångfald och då särskilt delmål 15.1 bevara, restaurera och säkerställ hållbart nyttjande av ekosystem på land och i sötvatten, delmål 15.2 främja hållbart skogsbruk, stoppa avskogning och återställ utarmade skogar, delmål 15.5 skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer, delmål 15.9 integrera ekosystem och biologisk mångfald i nationell och lokal förvaltning, delmål 15.A öka de finansiella resurserna för att bevara och hållbart nyttja ekosystem och biologisk mångfald, delmål 15.B finansiera och skapa incitament för hållbart brukande av skog.

3.2.8 SVERIGES ARBETE MED INSPIRE

Aktiviteten har genomförts inom ramen av den övergripande samhällsutmaningen, *Geodata för ett hållbart samhälle*.

Det långsiktiga målet med aktiviteten är att svenska myndigheter har förbättrat och anpassat implementeringen av den svenska NSDI (National Spatial Data Infrastructure), till det framväxande europeiska ekosystemet av data. Det innebär bland annat att man har åtgärdat bristerna i implementeringen av INSPIRE-direktivet. Nuläget för implementeringen övervakas årligen av EU-kommissionen och graden av målpuppfyllelse mäts i ett antal indikatorer avseende metadata. Datamängder och tjänster.

Vilka nyttor har aktiviteten givit och vilka mål i agenda 2030 har den bidragit till?

Samhällsnyttor

- Haft kontinuerlig övervakning av den svenska implementeringen av INSPIRE.
- Gett stöd till informationsansvariga myndigheter i frågor som rör implementeringen av INSPIRE i Sverige.
- Gett stöd till Miljödepartementet i sin roll som formell ansvarig för nationellt genomförande av INSPIRE, till exempel angående lagstiftning och tolkning av krav. – Har representerat Sverige i INSPIRE MIG, den grupp inom EU som jobbar med övergripande frågor, exv. Om regelverk och policyfrågor samt förbereda instruktioner till EU och INSPIRE kommittémöten.

- Medverkat i det europeiska arbetet med INSPIRE WP 2020–2024, i de delar där vi idag har svensk representation.
- Medverkat i analyser och specifikation av förbättringar av centrala resurser i den svenska NSDI (National Spatial Data Infrastructure, NSDI) som exempelvis den svenska geodataportalen.
- Bevakat arbete i EU och diskuterat föreslagna bra procedurer (good practices – GP) och andra relevant resultat med svenska myndigheter.

Agenda 2030

Målet med de aktiviteter som föreslås i denna aktivitetsplan är att stärka det svenska arbetet med att införa och förvalta INSPIRE-direktivet i Sverige. Det bidrag som då ges till arbetet med agenda 2030 baseras således på hela det bidrag som INSPIRE förväntas ge. Det innebär att aktiviteterna förväntas bidra till att nå

- Mål 4, god utbildning för alla, och då särskilt delmål 4.7; säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling.
- Mål 6, rent vatten och sanitet för alla.
- Mål 7, hållbar energi för alla
- Mål 8, Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Mål 9, Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- Mål 11, Hållbara städer och samhällen
- Mål 12, Hållbar konsumtion och produktion
- Mål 13, Bekämpa klimatförändringen
- Mål 14, Hav och marina resurser
- Mål 15, Ekosystem och biologisk mångfald

3.2.9 KOMPETENSFÖRSÖRJNING INOM GEODATAOMRÅDET, REGERINGSUPPDRAG

Aktiviteten har genomförts inom ramen av den övergripande samhällsutmaningen, *Geodata för ett hållbart samhälle*.

Aktiviteten har sin grund i det regeringsuppdrag som Lantmäteriet fick i sitt regleringsbrev för 2021 kring kompetensförsörjning. Uppdraget skulle genomföras i samverkan med Geodatarådets medlemmar och överlämnas till Regeringskansliet senast sista december 2021.

Organisation av arbetet har varit att Lantmäteriets HR chef, Katharina Zetterqvist har ansvarat för arbetet med regeringsuppdraget. Ansvarig för framdrift och färdigställande har varit Magnus Forsberg, Lantmäteriet.

Lantmäteriet har tillsammans med Geodatarådets medlemmar, kommuner, företag som verkar inom geodataområdet och berörda lärosäten, genomfört en kartläggning av kompetensförsörjning inom geodataområdet. För att få ett väl förankrat underlag till vår kartläggning valde Lantmäteriet att genomföra en serie workshops och djupintervjuer med ett antal representanter från de olika verksamheterna.

Uppgiften har varit att visa vilka yrkeskategorier som är kritiska för branschen, vilken kompetens som är kritisk liksom hur kompetensförsörjningen fungerar i branschen. Vi kan konstatera att geodataområdet idag omfattar betydligt fler ämnesområden än den traditionella bilden av området. Det finns också en samstämmighet kring upplevelsen av att det finns en brist på kompetens inom geodataområdet.

Vilka samhällsnyttor och vilka mål i agenda 2030 har aktiviteten bidragit till?

Samhällsnyttor

- Vi har genom hög delaktighet från sektorerna kommuner, företag, medlemmar i Geodatarådet samt lärosäten fått en bred och ganska komplett bild från branschen kring vilka de kritiska yrkeskategorierna är, vilken den kritiska kompetensen är, hur kompetensförsörjningen fungerar och vilka risker och konsekvenser det finns utifrån utfallet i aktiviteten. Vi har även en bred bild av vilka trender som driver behoven i nutid liksom i överskådlig framtid.
- Med denna breda bild som arbetet gett så finns det i rapporten väl underbyggda förslag för att på sikt kunna förbättra kompetensförsörjningen inom geodatabranschen.

Agenda 2030

- Målområde 4, god utbildning för alla och säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja det livslånga lärandet för alla.

3.2.10 ÅRSRAPPORT FÖR AKTIVITETEN FÖRBEREDELSE ETABLERING AV GRUNDDATADOMÄN FASTIGHETS- OCH GEOGRAFISK INFORMATION

Aktiviteten har genomförts inom ramen av den övergripande samhällsutmaningen, *Geodata för ett hållbart samhälle*.

Aktiviteten har sin grund i det regeringsuppdrag DIGG har tillsammans med Bolagsverket, Lantmäteriet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) samt Skatteverket där de har fått i uppdrag att tillsammans etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen.

Lantmäteriet föreslås av regeringen att få det formella uppdraget att etablera grunddatadomän fastighetsinformation och geografisk information, det vill säga att anpassa och implementera ramverket för Nationella grunddata på information om fastigheter och geografisk information.

Uppdraget innebär att Lantmäteriet genom förordning eller ändring i instruktionen förväntas få ett utpekat samordningsansvar för hanteringen av grunddata inom grunddatadomän fastighetsinformation och geografisk information.

Lantmäteriet kommer om medel och mandat tilldelas att etablera domänansvaret i nära samverkan med befintligt Geodataråd.

Vilka samhällsnyttor och vilka mål i agenda 2030 har aktiviteten bidragit till?

Samhällsnyttor

- Identifierat behov av och tagit fram domänspecifika processer och stöddokument inom grunddatadomänen
- Identifierat domänspecifika roller som behövs utöver de roller som är fastslagna i det nationella ramverket grunddata, samt dokumenterat dessa. I arbetet har två nya roller tagits fram dels rollen som modell- och specifikationsansvarig, dels grunddatadomänråd tillika geodatarådet.

- Informationsarkitekturramverk för domänen har tagits fram och fastställts. Det framtagna ramverket bygger på Lantmäteriets arbete inom regeringsuppdraget smartare samhällsbyggnadsprocess.
- Principer för tilldelning av ansvar inom domänen har tagits fram.
- Arbetet med att ta fram principer för avgränsning av domänen har påbörjats.
- En tematisk indelning (gruppering av informationsmängder) inom grunddatadomänen är framtagen.
- Arbetet med att identifiera informationsmängder som är kandidater till nationella grunddata inom domänen har påbörjats och en första lista över grunddataproducenter inom domänen är framtagen.

Agenda 2030

- Mål 11, hållbara städer och samhällen och då särskilt delmål 11.3, inkluderande hållbar urbanisering.
- Mål 16, fredliga och inkluderande samhällen, delområde 16.10 säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna.

3.2.11 RÄTTsutveckling vid digitalisering av geodataområdet

Aktiviteten har genomförts inom ramen av den övergripande samhällsutmaningen, *Geodata för ett hållbart samhälle*.

Det vi gemensamt önskat uppnå med årets arbete är skapa ett gemensamt material för oss kring de behov vi har av författningsutveckling i syftet att klara av att digitalisera verksamheterna vid våra myndigheter. Materialet påvisar, i detalj, det stora behov som finns av författningsutveckling. En annan sak är att Geodatarådets medlemmar har gett varandra en förståelse för att det finns stora och likvärdiga problem i frågan. Vi har även gett varandra stöd i tankarna om varandras behov.

Det vi uppnått med årets arbete är att Geodatarådet skapat sig en gemensam förståelse för de stora övergripande behov som finns av författningsutveckling i syftet att möjliggöra digitalisering. Vi har också skaffat oss en gemensam strategi för hur Geodatarådet ska informera om detta under 2022.

Vilka samhällsnyttor och vilka mål i agenda 2030 har aktiviteten bidragit till?

Samhällsnyttor

- De nyttor som vi gemensamt uppnått med årets arbete är att vi genom Geodatarådet samverkan fått fram ett gemensamt material till en gemensam agenda för att klara av en dialog med beslutsfattare och skapa förståelse för vilka författningsändringar som krävs för digitalisering på geodataområdet.

Agenda 2030

- Målområde 16, fredliga och inkluderande samhällen, delområde 16.10 säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna.

4 Geodataseminarium 2021

Geodataseminariet hölls den 2:a februari med temat *Geodata för ett hållbart samhälle*. Öppningsanförandet hölls gemensamt av de tre generaldirektörerna för Lantmäteriet, Sjöfartsverket och Sveriges Geologiska Undersökning. En presentation av den nya nationella geodatastrategin och den nya handlingsplanen hölls. Vi hade fyra olika föredrag kring olika tjänster och arbeten som görs vid rådets medlemmar för att planera för ett hållbart samhälle. En internationell utblick gavs i syftet att ge förståelse för vad som är drivande faktorer för användandet av geodata i andra länder. Det hela avslutades med frågor från deltagande till panelen som bestod av alla som deltagit i programmet. Hela seminariet spelades in och har gått att se i delar under hela året.

Vilka samhällsnyttor och vilka mål i agenda 2030 har aktiviteten bidragit till?

Samhällsnyttor och Agenda 2030

Att ingen ska lämnas utanför, *leave no one behind*, är central i Agenda 2030 och de globala målen. Den stora samhällsnyttan i dessa seminarier ligger i den transparens och delaktighet Geodatarådet ger till alla i vad man jobbar med och vad man planerar att göra. Visa allt de myndigheterna gör för att göra geodata mer användbara och tillgängliga är viktigt för alla att förstå.

Om man ser hur dessa seminarier bidrar till Sveriges förflyttning mot sina mål med agenda 2030 så är det återigen mål 16 dvs fredliga och inkluderande samhälle och då speciellt i delmål 16.7, säkerställ ett lyhört, inkluderande och representativt beslutsfattande på alla nivåer.